

SADRŽAJ

O TRANSKRIPCII.....	9
PREDGOVOR HRVATSKOM IZDANJU	11
Pristup kulturnim artefaktima: tko ih je mogao čuti, vidjeti i razumjeti? 11; Noviji radovi o osmanskoj kulturnoj povijesti: vizualne umjetnosti 13; Najnoviji rad na osmanskoj kulturnoj povijesti: glazba 15; Hrana, piće i šalice za kavu 16; Prema povijesti potrošnje i životnih užitaka u Osmanskome Carstvu 17	
PREDGOVOR	19
UVOD	21
Zakašnjela sinteza 22; Otkriće kulture svakodnevice 23; Visoka, narodna i pučka kultura 25; Kulturna raznolikost 28; Muslimansko gradsko stanovništvo u središnjim regijama Osmanskoga Carstva 30; Povijest mentaliteta na osmanskome području 32; Sukobi u kulturi i društvene napetosti 33; Posrednici 35; Upozorenje: "tradicij-ska kultura" 38; O periodizaciji 38	
POSTANAK JEDNOGA CARSTVA.....	43
Anadolski nomadi: religija i pobuna 43; Religioznost sjedilačkih naroda: islamizacija 47; Jezici 49; Gradsko stanovništvo i arhitektura 51; Političke promjene poslije 1453. 54; Stil i pokrovitelji 55; Istanbul kao osmanski grad 57; Pripojenje Balkana osmanskome teritoriju 58; Od balkanske države do carstva 60; Religija, etničke spone i ustrojstvo osmanske države 64	

KULTURA: KAKO SE STVARALA I ŠIRILA	67
GOSPODARSKI I DRUŠTVENI USTROJ OSMANSKOGA CARSTVA U RANOME NOVOM VIJEKU.....	69
Stanovništvo gradova i trgovačke rute u 16. i 17. stoljeću 69; Sredozemlje – slijepa ulica? 71; Osmansko Carstvo kao dio europske periferije 75; Unutarnja dinamika 76; Još jednom: ekonomski sukob sa zapadnoeuropskim državama i trgovcima 79; Život na selu 81; Plaćenici i pljačkaši 83; Zemljoposjedi i napoličari 85; Grad i selo 86; Sukobi u kulturi i društveni sukobi 87	
PREDODŽBE O SVIJETU I VREMENU.....	89
Povremeni kontakti 89; Međuregionalne organizacije: pravnici i teolozi 92; Međuregionalne spone: derviši 96; Crkvene mreže 97; Geografi 99; Mreže trgovaca 102; Čvorište osmanskoga svijeta 103; Protjecanje vremena 105; Ljudi i mreže 109	
GRANICE I ONI KOJI SU IH PRELAZILI	111
Suživot različitih kultura 111; Osmanlija ili ne? Jedan obrazovani nemusliman 112; Granice, ili kako su neki Osmanlije gledali na strance 117; Pristup stranaca osmanskoj kulturi 121; Između kultura: pomorci i gusari 124; Obrazovani ljudi koji su prelazili granice 125; Za i protiv tiskarskog umijeća 127; Vjerski i kulturni sukobi među osmanskim muslimanima 130; Gradovi, nomadi i sjedilački narodi 132; Žene koje su prelazile granice 132	
KULTURA ŽENA.....	135
Supruge 136; Ljubav i naklonost 139; Društveni život među ženama 141; Nakit i odjeća 143; Žene koje su bile na čelu kućanstava i zarađivale 146; Pobožnost i teologija 148; Pristup umjetnosti: pjesnikinje 151; Pristup umjetnosti: žene kao pokroviteljice graditeljstva 153; Pristup umjetnosti: tkanine 154; I one o kojima ništa ne znamo... 156	
UMJETNOST	159
GRADITELJI, VJERSKE ZAKLADE I ESTETIKA ARHITEKTURE	161
Službena i vernakularna arhitektura 162; Arhitekti i njihove karijere 165; Arhitekti u pokrajinama 167; Institucionalni okvir graditeljstva: vjerska zaklada 167; Pokroviteljstvo 172; Što je sve jedan	

pokrovitelj trebao razmotriti 177; Nabava građevnog materijala 179; Estetika arhitekture 181

GRADSKI ŽIVOT: URBANI IDENTITET I NAČIN ŽIVOTA..... 185

Gradske četvrti 186; Tržnica kao čimbenik integracije 187; Vernakularna arhitektura 188; "Tekstilna kultura" 192; Pokuštvo 196; Usporedbe: zajedničke crte i regionalne razlike 199; U obranu osmanske gradske kulture 201

OBREDI, SVEČANOSTI I DEKORATIVNE UMJETNOSTI..... 203

Derviške tekije i derviški obredi 203; Svečanosti sultanova dvora koje su se održavale u gradu 205; Mimohodi obrtnika 209; Svečane građevine, čudesna arhitektura i vatrometi 214; Osmanske i europske svečanosti 218; Odnos vladara i podanika kakav je prikazan na svečanostima 219; Svečanosti podanika 222

ČITATELJI, PISCI I PRIPOVJEDAČI..... 225

Pitanje školovanja 226; Derviške tekije: put u svijet knjiga 228; Derviške tekije i legende o osnivačima 232; Pripovijedanje autobiografskih priča 236; Dnevnik istanbulskog derviša 237; Prakticirajući mistici kao pripovjedači u prvom licu 239; Evlija Čelebi: posjetitelj svijeta derviša 242; Pripovijedanje u prvom licu, derviši i svakodnevno samoprikazivanje 245

JELO, PIĆE I DRUŠTVENOST 247

Kruh, glavna hrana 248; Tjestenina, pšenična kaša i riža 249; Meso i riba 251; Voće i povrće 253; Slastice 254; Pića i mliječni proizvodi 258; Sastavljanje jelovnika 259; Kava, vino i duhan 260; Jelo i piće: društvenost i obred 264; Kultura prehrane 266

KULTURNA PROMJENA 269

KRIZE I NOVI POČECI, 1770.–1839. 271

Uzroci krize 272; Otporni sektori 273; Decentralizacija i lokalni vladari 275; Odjeci u kulturi: vjerske zaklade 275; Sultanova obitelj i vodeći dužnosnici kao pokrovitelji arhitekture 276; Arhitektura u provincijama 280; Dekoracije 283; Jedan drugačiji pogled na Europu 286; Posljedice Francuske revolucije 290; "Rehabilitacija" jedne epohe 293

OTMJENOST ALAFRANGA, DRUŠTVENA KRITIKA I RAJČICE: PREOBRAZBE KULTURE OSMANSKE VIŠE KLASSE, 1840.–1914.	295
Eksperimenti osmanske više klase 297; Usvajanje strane kulture i prosvijećenost na unutarnjem planu 299; Problemi sekularizacije 301; Arhitektura i urbanizam 303; Novi oblici vizualne kulture: fo- tografija i muzeji 308; Kazalište 310; Pisma i memoari 312; Knjige i nakladništvo 313; Počeci romana 316; Kritiziranje Zapadne civi- lizacije 319; Promjene u društvenom životu i kulturi prehrane 319; Kontinuitet i novi počeci 321	
ZAKLJUČAK.....	323
Davanje i primanje 323; Ono što je gradove činilo posebnima 326; Pitanje manjina 328; Kreativnost i kozmopolitski nazori 329; O propusnosti željeznih zavjesa 330; "Privatna kultura" u obiteljskom kontekstu 332; Uloga žena 333; "Privatna kultura" i početak roma- na 334; Pitanje slika 335; Pojedinci u epohi bez individualizma 337	
KRONOLOGIJA	341
POPIS ZEMLJOVIDA I ILUSTRACIJA.....	347
BIBLIOGRAFIJA	349
MALI POJMOVNIK	383
IMENSKO KAZALO	385
POJMOVNO KAZALO	391
POGOVOR (TATJANA PAIĆ-VUKIĆ).....	405

IMENSKO KAZALO

- Abdal Musa, beктаšijski
šejh 229, 231, 244
- Abdulaziz, osmanski sultan 303
- Abdulahak Hamid 310
- Abdulhamid I., osmanski
sultan 291, 344
- Abdulhamid II., osmanski
sultan 42, 138, 297–303,
308–10, 312, 344, 346
- Abdullah Frères 308, 345
- Abdulmedžid-efendi,
kalif i slikar 320
- Abdulmedžid, osmanski
sultan 297, 303
- Adanir, Fikret 19
- Afifa Žale Hanum 310
- Ahmed, osmanski princ 152
- Ahmed I., osmanski sultan 88,
165–6, 181–3, 239, 284, 343
- Ahmed III., osmanski sultan 103,
142, 206, 210, 219, 221, 343
- Ahmed Arifi-paša 311
- Ahmed Midhat-efendi 313, 335
- Ahmed Resmi 287, 290, 313
- Ahmed Vefik-paša 306, 313, 315
- Aiša, supruga poslanika
Muhameda 148
- Alaedevele, knez 60
- Aliksan, braća 308, 345
- Alime 133
- Ali-paša Hekimoglu, veliki
vezir 104, 306, 315, 344
- Ali Ufki-efendi 42, 125–6, 343
- Arel, Ajda 19
- Arif Hikmet-efendi 315
- Artan, Tulaj 19, 189
- Asije Hatun 150–1, 323, 334, 343
- Ašik Čelebi 152
- Ašikpaša-zade 51, 56
- Ataturk, Kemal 302, 321
- Atik Sinan 165
- Aziz Mehmed-efendi
vidi Sabatai Sevi
- Baba Iljas 44, 50, 56, 152, 230
- Baba Ishak 44
- Babur-kan 62
- Bagrens-Abouseif, Doris 19
- Bajazid I., osmanski sultan 58, 341
- Bajazid II., osmanski sultan
56, 152, 235–6, 344
- Baki, osmanski pjesnik 93, 231
- Barak Baba 44
- Bashaw, Ismael J. *vidi* Ismail Beše
- Beato, Felice 345
- Behar, Džem 15, 19, 42, 125
- Bejhan, sultanija 279
- Bekri Mustafa 265
- Bellini, Gentile 56, 336, 341

- Berggren, Guillaume 308, 345
 Berktaĵ, Halil 19
 Bernhardt, Sarah 310
 Beġir Fuad 301–2, 312, 314–5, 322
 Birus, Wolfgang 19
 Bojadĵijan, Agop, nakladnik 313
 Boratav, Pertev Naili 27,
 131, 151, 226, 234
 Braudel, Fernand 72, 75, 79,
 86, 198, 248, 259, 332
 Buhari, arapski uĉenjak
 iz 9. stoljeća 229
 Buhari, Abdulah, osmanski
 slikar 141, 229, 336
 Busbecq, Ogier Ghislain de
 122, 249, 255, 260, 331
 Buġmann, Hadumod 19

 Camondo, bankarska obitelj 305
 Catanzaro, Christl 20
 Clavijo, Ruy Gonzales de 248
 Coecke van Aalst, Pieter 202

 Ćagman, Filiz 19
 Ćakir Fahir-aga 282–4
 Ćapanogluovi, obitelj 275, 344

 Daudet, Alphonse 335
 Delacroix, Eugene 157
 Dernschwam, Hans 120,
 122, 202, 260
 Divane Mehmed Ćelebi
 230, 240–1, 342
 D'Ohsson, Mouradjea 292
 Doughty, Charles 253
 Duhani, Said Naum 305
 Dulkadir, turkmenska dinastija 60

 Dĵafer-efendi 165, 181–3
 Dĵami, pjesnik 229, 231
 Dĵaner-Saltik, Emine 189
 Dĵelaludin Rumi 229
 Dĵem, osmanski princ 253, 260
 Dĵevdet, Ahmed-paġa
 26, 312, 344–5

 Eberl, Elfriede 20
 Ebubekir Ratib 288, 290
 Ebuzija Tevfik 313–4
 Eflaki, pisac 48
 Ejup Ansari 204, 327
 Elvan Ćelebi 50, 230
 Eremja Ćelebi 209
 Ersoj, Mehmed Akif 322
 Evlija Ćelebi 111–2, 120–1, 125, 128,
 132, 138–9, 141–2, 144, 155,
 162, 181, 183, 186, 202, 205,
 209–10, 222, 234–5, 242–5,
 248, 250–3, 255–6, 258–60,
 262–3, 265, 323, 325–30

 Fatima, supruga visokog osmanskog
 dostojanstvenika 133
 Fatma Alije 312, 345
 Fazli Nedĵib 312, 315
 Fejzulah-efendi, šejhulislam
 93, 116, 149–50, 153, 343
 Feneġan, Cristina 19
 Ferdinand I., habsburġki vladar 202
 Feridudin Atar, pjesnik 229–30
 Feridun, Ahmed-efendi 100
 Fikret, Tevfik 345
 Firdevsi, osmanski pisac 235
 Fitnat, pjesnikinja 153, 344
 Flemming, Barbara 19
 Fuzuli, pjesnik 231

- Galland, Antoine 126
 Gazali, muslimanski teolog 229
 Golpinarli, Abdulbaki 22, 49, 240
 Gulu Agop 310–1, 345
 Guneš Hatun 60
 Gurpinar, Husejin Rahmi 319
 Habsburg, dinastija 11, 60, 78, 115, 120, 126–7, 242, 271, 273, 288
 Hadži Bektaš 36, 45, 48, 196, 231–2, 234–5, 258, 341
 Hafiz, pjesnik 229
 Halit Zija Uşakligil 346
 Hatidže, sultanija 279–80
 Hizir, derviški učitelj 240, 266
 Hizir-paša, osmanski namjesnik 131
 Hodža Ibrahim 234
 Hračja, armenska glumica 311
 Hubi Hatun 153
 Hugo, Victor 161–2, 184, 315
 Hurem, sultanija 133, 140, 153, 174, 342
 Husein, Poslanikov bratić i zet 257–8
 Husejin Hezarfen 126
 Hüttheroth, Wolf Dieter 19
 Ibn Arabi 50, 229, 341
 Ibn Batuta 50
 Ibn Bibi 49
 Ibrahim, Ašči Dede 312
 Ibrahim Muteferika 126–7, 130, 343
 Ibrahim-paša, Damad, veliki vezir 140, 221, 343
 Inaldžik, Halil 19
 Ishak-paša 281, 344
 Ismail I., šah 29, 46
 Ismail II., šah 122
 Ismail Beše 288, 290
 Ismail Haki 230
 Ismihan Kaja, osmanska princeza 138
 Janko ibn Madjan 235
 Jaubert, Pierre Amedée 282
 Jilmaz, Ibrahim 19
 Jirmisekiz Mehmed Čelebi 287, 343
 Juksel, Ahmet 19
 Juraj iz Trabzona 176
 Jusuf-aga 50
 Jusuf al-Halabi 326
 Jusuf Sinečak 230
 Kadizade 94, 301
 Kafadar, Džemal 19
 Kajgusuz Abdal 229
 Kantemir, Demetrij, knez 112–6, 133, 265, 328, 343
 Kantemir, Konstantin, knez 112
 Karaosmanoglu, Jakub Kadri 322
 Karaosmanogluovi, obitelj 275
 Kargopoulos, Basile 308, 344
 Kasim, vojvoda 120
 Katib Čelebi 101, 263, 301, 343
 Kemal Tahir 322
 Kiel, Machiel 19
 Kilič Ali-paša 284
 Kizil Deli 59, 232, 234
 Koči-beg 106, 276
 Koprili, obitelj 189
 Koprili, Ahmed-paša, veliki vezir 103
 Koprili, Fuat 22

- Koprili (Ćuprilić) Mehmed-paša, veliki vezir 94
- Korkud, osmanski princ 40, 106
- Kritobul, povjesničar i panegiričar 176
- Lala Mustafa-paša 101
- Levni, slikar 210, 288, 336, 343
- Lorich, Melchior 202
- Lotto, Lorenzo 194
- Luj XIV., francuski kralj 37, 115, 219
- Lukaris, Kiril, pravoslavni patrijarh 98, 116, 129, 342
- Mahmud I., sultan 104, 277
- Mahmud II., sultan 42, 275, 27–8, 282, 297, 302, 313
- Mahmud Hudai, šejh 97, 239, 245, 266, 326, 342
- Majer, Hans-Georg 19
- Mardin, Šerif 23, 36, 298–300, 318–21
- Marsigli, Luigi Fernando 130
- Matrakçi Nasuh 100, 186, 327
- Maupassant, Guy de 335
- Mehmed I., osmanski sultan 233, 341
- Mehmed II. Osvajač, osmanski sultan 39, 54–60, 165, 173, 176, 206, 229, 231, 235, 253, 260, 278, 327, 335, 341
- Mehmed III., osmanski sultan 177, 209, 224, 342
- Mehmed IV., osmanski sultan 206, 215, 343
- Mehmed-aga 165–6, 181, 183
- Mehmed Aşik 101, 243
- Mehmed Birgevi 94, 231, 342
- Mehmed Efendi 287
- Mehmed-paša Sokolović, veliki vezir 97, 175, 242, 342
- Mehmed, princ 140
- Mehmed Rašid 127
- Mehmed Tahir, arhitekt 277
- Melek Ahmed-paša 138, 242
- Melling, Antoine Ignace 279–80
- Menteše, dinastija 53
- Mevlana Dželaludin Rumi 48, 50, 52, 226, 229–31, 256, 326, 341
- Mevlana Isa 107
- Midhat-paša, veliki vezir 297, 312
- Mihran Nakašijan 314
- Mihri Hatun 152, 157, 342
- Mihrimah, sultanija 153, 342
- Mimar Mehmed-aga 323, 343
- Mirza Mahdum 122
- Misailidis, Evangelinos 316
- Montagu, Lady Mary Wortley 105, 111, 129, 133, 137, 139–43, 145, 155–6, 248, 259, 264–5, 267, 343
- Muglu-beg, knez 202
- Muhamed Dželaludin Harezms-šah 52
- Murat III., osmanski sultan 59, 127, 180, 209, 325
- Murat IV., osmanski sultan 263, 265
- Murat V., osmanski sultan 344
- Mustafa II., osmanski sultan 116, 141, 149, 155, 206, 343
- Mustafa III., osmanski sultan 276, 344
- Mustafa Ali 26, 35, 39, 60, 64, 93, 101, 107, 122, 177, 229, 323, 325, 342
- Mustafa Naima, osmanski kroničar 112, 127, 343

- Mustafa-paša 281
 Mustafa Sai 173–4

 Nabi, osmanski pjesnik 231
 Namik Kemal 298–9, 310,
 315, 334, 344–5
 Napoleon 73, 80, 98, 274, 282, 291–2
 Nedžati, pjesnik 152
 Nedžipoglu, Gulru 19
 Nefise Melek Hatun 174
 Neumann, Christoph 16,
 19, 142, 328
 Nicolay, Nicolas de 154
 Nijazi Misri 230
 Nuredin Džadža, mongolski
 namjesnik 53

 Orhan, osmanski sultan 58
 Osman I., osmanski sultan 45, 204
 Osman III., osmanski sultan 277
 Osman-aga 118, 134, 236, 245,
 254, 323, 331, 338, 343
 Osman Hamdi 309, 312, 337, 344
 Ozdemiroglu Osman-paša 262

 Pantoja, Gutierre 133
 Petar Veliki, ruski car 112, 115
 Piri Baba 186, 233, 234, 326
 Piri Hanum 149
 Piri Reis 100
 Pir Sultan Abdal 131, 151, 225

 Ragib-paša 344
 Rákóczy, Franjo 127
 Rami Mehmed-paša 116
 Redhouse, James 314
 Riesterer, Wilfried 19
 Rifat Osman 302

 Robertson, James 308, 345
 Roe, Thomas 99
 Roth, Klaus 19

 Sabatai Sevi 108, 343
 Sadredin-i Kunevi 50, 229, 341
 Safije, valide sultanija 174, 343
 Saliha Hatun 284
 Samipašazade Sezai 315–7, 322
 Sari Saltuk 204
 Savašči, Ozgur 20
 Schachner, Andreas 19
 Sejdi Ali Reis 100
 Sejfedin, Omer 321
 Sejid Ali Sultan 59, 232, 234
 Sejid Hasan 148–9, 237–8, 242,
 245, 254, 259, 267, 325,
 332, 334, 343
 Selim I., osmanski sultan 60,
 62, 70, 115, 229, 342
 Selim II., osmanski
 sultan 40, 70, 180
 Selim III., osmanski sultan 15,
 40, 278–9, 288, 291, 344
 Selmana Reis 100
 Sinan “Graditelj” 39, 163, 166,
 173, 175, 323, 327, 341–2
 Singer, Amy 16
 Sit Hatun, princeza Dulkadira 206
 Sulejman I. Veličanstveni, osmanski
 sultan 40, 55, 59–60, 63, 91,
 93, 100, 105, 107, 115, 120,
 133, 140, 173–4, 177–9, 215,
 229, 260, 265, 278, 336, 342
 Sulejman, egipatski janjičar 119
 Sulejman-paša 281
 Sulejman, princ 58
 Sultan Veled 50, 341

Šebsefa Kadun 153, 277, 344

Šejh Džunejd 46

Šejh Edebali 45

Šejh Galib, mevlevijski šejh i
pjesnik 279, 300, 344

Šejh Ismail 46

Šejh Safiudin Ishaki 46

Šemsedin Sami 314, 316,
317, 344, 345

Šemsedin Tebrizi 229

Šemsi Ahmed-paša 327

Šinasi, pisac 311, 345

Taeschner, Franz 53–4, 99,
101, 243, 329, 335

Thévenot, Jean 205, 328

Tietze, Andreas 19, 35, 37,
42, 106, 112, 124, 261

Togan, Isenbike 19

Tournefort, Pitton de 146

Turhan, valide sultanija 174, 343

Tuzdžuogluovi, obitelj 275

Uftade, derviš 239–40, 266

Ulgener, Sabri 22, 71–2

Ustuvani, džamijski
propovjednik 94

Uzun Hasan, vladar
Karakojunlua 56

Vajda, Laszlo 19

Valle, Pietro della 155

Vani-efendi 94

Vartan-paša, književnik 112,
316–7, 328, 334, 345

Vatin, Nicolas 19

Wild, Hans 123, 250, 254

Zejneb, sultanija 152–3

Zola, Émile 315, 318, 335

PREDMETNO KAZALO

- Abdal Musa, bektašijska tekija,
226, 231–2, 244, 261
- Adana 254
- Afjon (Karahisar) 263
- Aja Sofija (Haghia Sophia, Sveta
Sofija) 56, 58, 115, 284, 341
- Ajasolug 54
- Ajasma, džamija 277, 344
- Ajdin 223
- Ajntab 272
- akrobati 215
- Akšehir 86
- Albanci 65, 85
- Albanija 31, 46, 59, 64
- albanski jezik 30
- Alep 52, 61, 63, 70, 73, 77, 103,
163, 171, 186–7, 189–90,
199–200, 273, 328
- alevije/kizilbaše 29, 35, 91, 131–2
- Alžir 31
- Alžirac 102
- Ambelakia 272
- Amsterdam 75, 102
- Ankara 19, 53–4, 58, 84, 137,
147–8, 164, 185, 188–90,
199–200, 203, 232, 261–2,
271, 306–7, 322, 333, 341
- Antalja 52, 112, 195, 250, 254
- Apostolska crkva 165
- Arabgir 191
- arapski jezik 30, 39, 49–51, 63,
92–3, 111, 226, 231, 239, 243, 325
- Arapski poluotok 70,
250, 253, 297–8
- Ardabil 46
- arhitekt, gradski (*şehir mimari*) 167
- arhitektonska preobrazba,
pod nadzorom osmanskog
višeg sloja 307
- arhitektonski oblici, regionalne
razlike 200–2
- arhitektura 11, 14, 18, 21–2, 29–30,
39–40, 51–2, 55–6, 63–4, 100,
103, 112, 114–5, 154, 161–5,
172, 176, 178, 181–2, 184,
188, 200–201, 203, 214, 221,
225, 235, 276–7, 280, 283,
287, 295, 300, 303, 305
- arhitektura, službena
162, 164–5, 190
- arhitektura, vernakularna 111,
162–5, 172, 188–90
- aristokracija, osmanska *de facto* 264
- Armenac, Armenci 102, 112,
197, 292, 310, 317, 328, 345
- Armenci, kao izdavači osmanske
književnosti 313–14
- Armenke 145, 310
- armenske glumice, u osmanskim
kazališnim predstavama
19. stoljeća 311

- Arpaz 282–3, 347
askeri 34, 83, 87
ašure (aşure) 257–8
 Atena 69
 Atmejdani (Hipodrom) 211, 215
 Austrija 118–9, 343
 Austrijanci 120
 Azbakija 189
 Azerbajdžan 149, 242

 Baalbek 179
 babaije 44–5, 50
babe, duhovni vođe, često
 u nomadskoj sredini
 44–5, 341, 385
 Bagdad 52, 70
 Bahrein 143
 baklava 208, 252, 256, 260
 Balkan, Balkanski poluotok 18,
 27–8, 30, 36, 43, 48, 55, 58–60,
 64–5, 69, 71, 73, 79, 84, 90, 97,
 111, 145, 180, 198, 234, 240, 242,
 251, 271, 274–5, 285, 296–7, 321
 balkanski gradovi 65, 69, 274
 Beč 19, 60, 73, 86, 94, 106–9, 117–8,
 120–1, 127–8, 181, 202, 212,
 242–3, 273, 287, 311, 330
 Bečani 121
 beduini 77, 132, 202
 Bejoglu 285, 305–6, 310, 345
 Bejšehir 53, 263
 bektašije, bektašijski derviški red
 bektašijski derviši, 46–7,
 96, 131, 204, 228, 230–2,
 236, 240, 261, 385
 bektašijska loža/tekija, u
 Hadžibektašu 45, 205, 232
 Beograd 59, 70
 Biledžik 45
 Birgi 282
 Bitlis 31, 132, 242, 250,
 252–6, 258–60
 Bizant 46
 bizantski 43, 47–8, 51, 53–4,
 56–7, 143, 162, 165, 176,
 183, 215, 235, 282
 Bojabat 250
börek 249, 260
 Bosanci 65
 bosanski jezik 30
 Bosna 31, 48, 242
 Boz Ulus, pleme 90
 brak 62, 136–8, 240, 301, 312, 333
 brak, neželjeni, u osmanskim
 romanima 317
 Brašov 192
 Britanac, britanski 73, 80
 Britanija 296
 brodovlasnici, grčki 73, 273–4
 Budim 60, 70, 120
 Bugarska 27, 31, 64, 180, 274, 313
 Bursa 69, 76, 95, 103, 143, 147, 306
bürümcük 196

 car(evi), ruski 78, 112, 115, 117, 274
 ceh 33, 78, 89, 118, 148, 165, 171,
 209–12, 214–5, 219, 221, 256, 326
 cehovske povorke 209–10, 212
 cehovske povorke, kao
 dramska umjetnost 211
 cehovski majstori 78, 118, 211–12
cengi plesačice 288
 cenzura
 u osmanskom kazalištu 311
 u osmanskom nakladništvu
 162, 225, 311, 314, 316
ceşme 284
 Cimpe 58

- Cipar 94, 193
 crkva, bizantska 48
 crkve 14, 57, 113, 120, 176, 183,
 185, 192, 194, 223, 274
 crkve, popravak ili gradnja 88
 Crno more 252, 273
 Crveno more 17, 62–3, 72

 Čanakkale 197–8
 čednost, u odijevanju žena 145
 Čerkez, čerkeski 120, 175
 čitatelji francuskih knjiga, kao
 kulturni posrednici 315
 Çorum 91, 262

 Damask 50, 55, 70, 78,
 103, 189, 219, 328
deniz levendleri 124–5
 derviši 12, 25–6, 36, 44–5, 47–50,
 94, 96–7, 99, 109, 112, 129–31,
 149, 151–2, 203–5, 223, 228–232,
 236–7, 239–46, 256, 261, 266,
 301, 313, 323–4, 326, 338, 385
 derviši, pripovijesti u prvom
 licu 236–7, 245–6
 derviši, smješteni uz rane
 osmanske džamije 203
 derviška loža Feruh Kethude
 (Istanbul) 237
 derviške tekije, opskrba
 putnika 196, 205
 derviške tekije/lože 13, 15, 31, 40,
 50, 52, 59, 71, 87, 96, 161, 164,
 168, 196, 203–5, 222–23, 225–26,
 228, 232–33, 235, 238–39,
 243–47, 250, 253, 275, 325
 derviški redovi 22, 45–6, 64, 96–7,
 131, 204, 222, 236, 308, 385
 derviški sveci, kao simboli
 grada 186
 derviški šejhovi 35, 46, 96, 149,
 203–4, 240, 244, 325, 42
devşirme 54, 90
 Didimotih/Dimetoka 59, 234
 Dijarbakir 31, 56, 71, 90,
 248, 256, 258
divan 117
divanhane 151
divan-i hümayun 64, 78
 Divrigi 191, 193
 Dogu Bejazit 281–2, 344
dolama 145
dönme 78
 doseljenici u Istanbul 57–58
 doseljenici, govornici perzijskoga,
 u Osmansko Carstvo 122
 drveni stropovi, kao stvar
 prestiza 180, 283
 duhan, koji su uživali janjičari 263
 Dulkadir 60–1, 206
 dvorišta, anadolskih kuća 52, 103
 dvorski arhitekti (*hassa*
 mimarları) 166, 172

 džamija/e 13–4, 29, 31–2, 40, 47, 50,
 52–3, 55–6, 58, 60, 63–4,
 70, 87–9, 104, 111, 114–15,
 153, 161–62, 164–70, 172–75,
 177–83, 185, 192–93, 197, 203,
 215–17, 223, 237, 275–7, 281,
 283–86, 323, 326–7, 342–44
 džamija, s T-tlocrtom 39
 džamija Kilič Ali-paše 284
 džamija Selimije 165, 342
 džamija sultana Ahmeda 88,
 165–6, 181–3, 284, 343
 džamije, u vernakularnom stilu 164
 džamijski propovjednici
 (*vaiz*) 36, 92, 94, 96, 148

- Džeda 62–3, 253
 dželvetije 239, 385
 džizja (*cizye*) 58
- Efez 30
- 394 Egipt 14, 29, 31, 46, 61–3, 72–3,
 100, 108, 111, 117, 163–4, 175,
 179, 185, 199, 229, 240, 245, 254,
 257, 261–2, 271, 291–2, 342
- Egipćani(n) 54, 65, 123, 217
 Egipćanke 62
 Ejup 148, 276
 Elbistan 35
 Engleska 12, 76, 139, 193,
 254, 272, 288, 290, 296
 Englez 75, 218, 290
entari 145
 epidemija 57, 84, 238
 Erzurum 71, 102
 etničnost, osmansko pridavanje
 važnosti 5, 34, 63–6, 97,
 122, 175, 186, 328
- Fajansni paviljon 56
 fanarioti 29, 74
 Fener 98
ferace 145
 figurativna umjetnost 195
 finansijski slom osmanske
 države 296
fodla 249
 Fondacco dei Turchi 37
 fotografija 295, 303, 344–5
 fotografija 13, 19, 283, 285, 295,
 299, 307–8, 312, 322, 337
 fotografije, “modernih”
 ustanova 309
- Francuska revolucija, u očima
 osmanskih dostojanstvenika
 7, 274, 290–1
 Francuska 12, 27, 30, 34, 37, 63,
 76–7, 95, 100, 113, 119, 221,
 272, 279, 287, 290–2, 316, 320
 Francuz 75, 154, 239, 315, 328
fütüvvat 33, 257
- Gagauzi 44
 Galata 99, 104, 187, 204, 222,
 284–5, 305, 327, 345
 Gaza 108
 Gaziantep 31, 272–3
gedik 171
 Gelibolu 108
 glazba, osmanska 15, 42,
 112–13, 125, 156, 162
gömlek 145
 “gotova jela” 266
gözleme 249
 gradske četvrti 58, 99, 186–8,
 196, 225, 275, 337
 granice 11, 14, 35–6, 38, 46, 59–60,
 82, 84, 89, 91, 99, 102, 106–7, 109,
 111, 117–8, 120–2, 125, 130, 132,
 134, 153, 194, 224, 263, 281, 285,
 295, 297, 301, 309, 331–2, 344
 Grčka 27, 31, 44, 64, 73,
 97–8, 176, 234, 242
 grčki jezik 29, 44, 50, 65,
 97–8, 112, 117, 316
 Grkokatolička crkva 99
 grob Ejuba Ansarija 327
 grob, derviškog svetog čovjeka 42,
 49, 141, 178, 203–4, 228–9,
 244, 281, 284, 326
 Gulhane, Carsko pismo
 od 297, 321, 334

- guruş* 165
gusari 124–5, 261
Habsburgovci 11, 60, 78, 115, 120,
 126–7, 242, 271, 273, 288
Hadžibektaš 45, 47, 60,
 205, 232, 235
hagiografija, razlozi za
prepisivanje 50, 232
hajduci 84
halk şairleri 27
halva (helva) 238, 256–7
 “halva za dušu” 238
halvetije, halvetijski red 96,
 150, 241, 314, 385
hamdest 33
harems 139–40, 154–6, 174,
 200, 277, 283, 385
hayal 288
helva sohbetleri 256
Hidžaz 100, 179, 229, 250, 258
Hij, otok 120, 251, 255, 260, 271
hodočasnici, grobovima
svetaca 49, 203
Ibrahim-pašina palača 282
indigo 207
Indija 41, 62–4, 70, 72–3,
 76, 80, 100, 104, 302
Indijski ocean 100, 262
integracija, osmanskoga
gospodarstva u sferu ranog
europskog kapitalizma 79
 “intimna kultura” kao pokazatelj
 kulturne promjene 300
intimnost, u osmanskim
književnim djelima 225, 246
Irak 67, 71, 80, 227
Iran 43–4, 46, 56, 62, 70–1,
 73, 76, 88, 102, 108, 117,
 122, 241, 255, 273
Iranci 65, 91, 100, 105, 122
Isfahan 50, 72
islam 44–9, 51, 64–5, 87, 95, 106–8,
 115, 124–5, 127, 130–31, 175,
 222–3, 235–6, 320, 330
islamizacija Anadolije 48–9
islamsko vjersko pravo *vidi* šerijat
Italija 56, 98–9, 107, 118,
 193, 263, 273, 320
Izmir 102, 108, 260, 285–6, 347
Iznik 13, 17, 43, 45, 175, 197
janjičar(i) 16, 78, 90–2, 105, 119–20,
 144, 196, 211–12, 221, 223,
 249, 258, 263, 266, 288,
 290–1, 297–8, 304, 324
Jedrene 18, 30, 39–40, 56, 59, 69,
 88, 92–3, 95, 103, 205, 209, 215,
 248, 252, 254, 256, 288, 341–4
Jemen 73, 117, 261–2
Jeni džamija 174
Jeruzalem 108, 174
Jozgat 281, 344
Kaba 166, 343
kadija 25, 82, 89–90, 92–5, 104, 118,
 122, 135, 137, 152, 167–8, 171,
 180, 189, 200, 237, 305, 385–6
kadijski protokol 32, 82, 102, 135–7,
 148, 167–8, 189–90, 200, 228, 261
kadizadeliler, kadizadelije,
Kadeizadeovi sljedbenici 94–5,
 224, 241, 260, 301, 324, 329
Kagithane 107
Kahramanmaraş 60

- Kairo 61, 63, 70, 78, 102–4, 166,
 174, 179, 189–90, 199–201,
 219, 261, 272, 278, 326–8
 Kajseri 37, 51, 55, 136–7, 163, 166,
 175, 189–91, 198–200, 314, 326
 kaligrafija 128, 244
 kalvinist, kalvinistički 91,
 127, 129, 192, 342
 kalvinizam 99
kanun 92, 168
kanunname 55, 81
 kapital, stvaranje 75
 kapitulacije 296
 karađoz (*karağöz*) 310–11
 Karaman(i) 44, 58, 112, 317
 Karaman, grad 174
 Karamanija, Karamanska
 kneževina 45, 81
 Karamanska dinastija 174
 karavane 71, 77, 90, 132,
 180, 328, 382
 karavansaraj 52–4, 71, 170, 385
 Karlovački mirovni sporazum 118
 karnevalsko, u svečanim
 povorkama obrtnika 217–8
kasap başı 210
 katedrala sv. Stjepana u Beču
 106, 121, 181, 183–4, 330
 katolici 29–30, 102, 328
 katoličanstvo 317
 Katolička crkva 99
 kava 11, 16, 73, 191, 196–7,
 259–64, 266, 272
 jemenska 73, 272
 karipska 272
 koju su pile osmanske dame 264
 kavane 13, 24, 41, 103–4, 200, 261–5
 Kavkaz 91, 112, 122, 145, 175, 242
kaymak 209
 kazališne predstave, osmanske
 u 19. stoljeću 306–7, 310
 kazalište 12, 41, 225, 288, 295,
 305–7, 310–12, 315, 319
 repertoarno 22, 310
 kebab 251
kebabçı 266
 keramika 13–4, 175, 195, 197, 335
 iz Iznika, 13, 197
 kestenje 208
kilim 155
 Kirşehir 45, 53–4
 kizilbaše, progon 29, 35, 132
 književnost, društvena uloga 301
 knjižnica/e 13, 30–1, 36, 50, 56, 58,
 74, 101, 103–4, 120, 144, 148, 150,
 168, 170, 207, 213, 215, 217, 220,
 225, 228–32, 234, 237–40, 243,
 245–6, 254, 275–6, 289, 314–15,
 333–4, 341, 344
 Ahmeda III. 103
 Sadredina Kunevija 50
 kočije, kao statusni simbol 303
 kompromisi, intelektualaca u
 modernizaciji 295, 301, 316
 konaci 189
 Konja 31, 37, 44, 48–53, 58, 163–4,
 229, 232, 326, 335, 341
 Kozaci 91, 114
 krčme 104, 222, 265
 Kreta 98
 krivovjerje, derviša 46, 203
 kriza, gospodarska, u kasnom
 18. stoljeću 79–80, 271,
 273, 276, 286, 293
 kršćani(n) 27, 29–30, 37, 44, 47–8,
 59, 106, 124, 126, 128–9, 136, 178,
 184, 200, 222–23, 251, 297, 316,
 328

- kršćanka/e 136, 146, 155
 “kršćanski izumi”, status 128
 kruh 209, 248–9, 251,
 253, 256, 259, 320
 Kubad-abad 53
 kuće, utvrđene, u Anadoliji 282–3
 kufeki 179
 kuhinja, derviške tekije 168,
 205, 228, 244, 250, 253
 kuhinja, promjene u osmanskoy
 k. u 19. stoljeću 320
 kula 193, 216, 284, 327
 kultura
 “narodna” 25–8, 30, 226
 “pučka” 25, 27–8, 232
 stanovanja, do 19. stoljeća
 199–200, 203
 svakodnevica 17, 22–4, 41–2,
 162, 225, 260, 308, 332
 “tradicijiska” 38
 “visoka” 12, 24–5, 27–8, 30,
 51, 55, 64, 111, 125, 130,
 157, 226, 232, 323–5
 kupelji, javne 139, 141, 170–1,
 187, 199–200, 233–4, 306
 kupole, kao obilježje osmanske
 arhitekture 39, 52, 163–4, 173,
 177–80, 183, 203, 205, 243, 277
 Kuran 22, 40–1, 58, 92, 107, 128,
 143, 165–6, 168, 173–5,
 226, 228–9, 231, 323
 Kutahja 197, 251, 254
 Laleli, džamija 276, 344
 Lavov 102, 125
 Leandrova kula (*Kızkulesi*) kao
 simbol Istanbula 284
 Leipzig 73, 86, 313
levend çiftliği 278
levend 83, 261
 Lipova 254
lokma 206
 London 49
lotto sagovi 194
 lutke, u mimohodima cehova 213–4
 ljepota, u arhitekturi 121, 183
 ljubav, simboli 139
 “ljubavna pisma” 139–40
 Mađari 59, 91, 192
 makete građevina
 na mimohodima 177, 211, 215
 u ratničkim igrama, 216–7
 Malatja 52–3, 163–4, 253
 Malja, bitka kod 45
 Mameluci 62–3, 70, 175–6, 189
 manastir, Sv. Katarine na
 Sinaju 99, 176
 manastiri, na Atosu 99
 Mancikert (Malazgird),
 bitka kod 43
 Manisa 174
 Marica 180
 maslinovo ulje 209, 247, 253
 maslo 104, 208, 247, 249, 259
medah 265, 319, 325, 334
 Medina 132, 174, 178,
 247, 285, 315, 320
medresa 25–6, 39, 49–50, 52–4, 58,
 174–5, 227, 238, 302, 336, 347
medresa Ahmeda Gazija
 u Pečinu 53–4
medresa, učenici 36, 226, 241, 246
 Meka 17, 24, 62–3, 103, 122,
 132, 144, 147, 166–7, 174, 177,
 179–80, 217, 222, 230, 244,
 247, 250, 261, 285, 320, 331
 melamije 241

- Menteše 53
 Merzifon 186, 233–4, 326
mesire 222
 meso 208–10, 247–9, 251–3, 259, 266
 mevlevije 15, 25, 49, 94, 96, 204–5, 228, 230, 241, 249, 279, 385
meydanevi 204
 migracije 57
 mihrab (*mihrap*) 52, 182
 Milas 53
 milet (*millet*) 34, 97
mimar 167
 mimohodi, kao simboli državne moći 118, 208–12, 214, 218, 324, 327
 misije, katoličke 64
 mladoturci 42, 296
 Mlečani 62, 73, 216, 271
 Moguli 62
 Moldavija 29, 31, 74, 99, 112–3, 117, 176, 266
 molitvene prostirke 195
 monahinje, u Ateni, skrivanje robinja 123
 Mongoli 45, 51–2, 70
 monogamija 137–8, 333
 mornarica, grčka 274
 mostovi 52–3, 166
 Mramorno more 108, 179–80, 187, 189, 278, 304, 327
 mreže, trgovaca 102, 117
 mreže, žena 81, 133, 145
 Mudanja 189
 Mugla 202, 240–1
 musliman(i) 14, 25, 28–31, 35, 37, 43–4, 47, 48, 51, 64–5, 69, 89, 91, 99, 102, 106, 111–13, 120, 123, 126, 128, 130, 132, 136, 166, 175–7, 184, 200, 222–3, 225, 227, 244–5, 251, 260, 287, 298, 302, 308, 311, 320, 322, 330–1, 385–6
 muslimanka/e 136, 145–6
 muzeji 14, 19, 50, 143, 154, 193, 195, 197–8, 204, 215, 307–9, 335, 344
 nacionalizam, turski 66, 321
 nadgrobni spomenici, u Istanbulu 33
 nadzor, nad karavanskim putovima 79
nahil 206–7, 212
naib 92
 najamnine, što su ih potraživale vjerske zaklade 171
 nakšibendije 26, 96, 226, 386
 napetosti, društvene 33–4, 82, 224
 “narodni preporodi” 73
 “nejavni” putovi 199
 nemuslimani 28–9, 47, 54, 84, 88–9, 102, 105, 112, 116–7, 122, 136, 175–6, 200, 260, 273, 297, 306, 322, 328, 330
 nemuslimanke 136, 139, 144–6, 156, 240
 nezadovoljstvo
 manjina 328
 obrotnika 86
 prouzročeno vojnom službom i izgubljenim ratovima 298
 Nil 328
 Nizozemac 75
 Nizozemska 193, 198
 nomadi 28, 32–5, 43–7, 51, 59, 65, 83–4, 88, 90–91, 111, 131–2, 139, 201, 230, 234, 236, 282
 nomadska prošlost, tragovi u osmanskim gradovima 201
notitiae episcopatum 48

- p>
novac, koji su vjerske zaklade
-
- davale u zajam 170
novačenje, u Osmanskome
-
- Carstvu 19. stoljeća 249
Nuruosmanije 277, 344
Nusretije 277
obitelji, plemićke, iz Anadolije 55
obiteljska imanja 85
obnova
Burse u 19. stoljeću 306
Istanbula u 19. stoljeću
-
- 303, 305, 307, 345
Pere (Bejoglua) u 19. stoljeću 305
obraćenici na islam 65, 175, 223
bosanski 48
obraćenja pripadnika
-
- pravoslavne i drugih
-
- kršćanskih vjeroispovjesti
-
- 125, 129, 175, 222, 310
obrezanje osmanskih prinčeva,
-
- proslava 205–11, 214–18, 221–2,
-
- 224, 247, 256, 288, 324, 342–3
obrtnici 14, 24, 26, 33–4, 37, 78–80,
-
- 86, 88, 107, 112, 118, 121, 130,
-
- 138–9, 141, 143, 148, 165, 167,
-
- 170–2, 186–7, 191, 195–7,
-
- 209–11, 214–5, 219, 221–2,
-
- 234, 241, 256–7, 263, 266,
-
- 272, 276, 295, 309, 324, 342
odijevanje, uredbe o 35
odvojenost od naroda, kao
-
- moralni problem 300
orgulje, Evlijina reakcija
-
- 128, 183–4, 330
orta oyunu 310–11
Ortakoj 115
oslobađanje robova 62,
-
- 91, 122–3, 133, 331
osmanske princeze 24, 115, 136–9,
-
- 144, 153–4, 161, 164, 189, 206,
-
- 217, 221, 277–8, 284, 308, 339
osmanski turski jezik 25, 30, 47,
-
- 63–5, 112, 127, 140, 142, 162,
-
- 205, 226, 231–2, 235, 239, 243,
-
- 279, 292, 316, 322, 325, 328, 345
“osmansko kazalište” 310
Otrant, osmansko osvojenje 56
Padova, sveučilište u 29, 98
palače, osmanskih princeza
-
- 154, 189, 278, 284
pamučne tkanine iz Indije
-
- 72–3, 273, 275
pamuk 76, 80, 144–5, 195–6, 273
pastrma (
- pastırma*
-) 251–2
Patras 108
patrijarsi, grčki pravoslavni 97–8
Patrijaršijska akademija,
-
- u Istanbulu 27, 98
Pećin 53–4
Peć 97
Pera (Bejoglu) 285, 305, 310, 319
periferija 75, 79
periodizacija, pitanja 39
perzijski jezik 26, 30, 39, 49, 51,
-
- 122, 151, 226, 229–31, 325
pisanje, za mali krug
-
- čitatelja 149, 225
pjesnici, osmanski 65, 103,
-
- 152, 225, 229, 231
plaćenici 6, 33–4, 44, 52, 83–
-
- 4, 87, 91, 102, 123, 261
Plovdiv 80, 250
pljačkaši 6, 71, 83–4, 91,
-
- 124, 191, 201–2
pobune puka 250

- podvojenost, kulturna,
 Alija Ufkija 126
- podvojenost, kulturna,
 obrazovanih građana 319
- pokrovitelji, arhitekture,
 egipatski Mameluci 175–6
- 400 pokrovitelji, kršćanski,
 gradnje crkava 176, 274
- pokroviteljstvo, arhitekture,
 vezano uz pobjedu nad
 nevjernicima 55–6, 177
- pokuštvo 25, 192, 196, 199, 201
- poligamija
 ograničeno značenje 137–8
 u osmanskome višem sloju 138
 ukidanje 301
- položaj na moru, Istanbul 104, 327
- Poljska 98, 102, 108, 125, 132
- pomorci 100, 124, 331, 338
- ponovno naseljavanje Istanbula 57
- popisi ostavština 15, 24, 142–3,
 147, 156, 165, 192
- popluni, u turskom stilu 195–6
- porculan, kineski 16–7, 197, 258
- portreti sultana, fotografski 337
- Portugal 72, 288
- Portugalci 62–4, 72, 75, 100
- posoblje 143, 192
- povrće 142, 209, 248–9, 253, 320
- požari, u osmanskim gradovima
 31, 57, 164, 170, 188, 190,
 198, 279, 304–5, 344–5
- pravnici i teolozi (*vidi i ulema*)
 26, 49, 55, 89, 92–6, 99, 109,
 122, 130–1, 204, 212, 261,
 265, 298, 302, 324, 327, 333
- pravoslavlje 99
- Pravoslavna crkva 29, 48,
 97, 99, 109, 115
- predračun, za sultanske
 građevine 177
- predstave, pri gozbama 267
- prestižna hrana 247
- pripovijest, u prvom licu 24, 236–7,
 239, 242–3, 245, 312, 329, 334
- prodavaonice slastica 41
- proizvođači svile 76, 79
- prosvjetiteljstvo, osmansko
 u 19. stoljeću 300, 322
- protestanizam 317, 328
- Prvi balkanski rat 42
- pust, za zastiranje podova 195
- putnici, europski, kao promatrači
 na osmanskim svečanostima
 206, 216, 218–9, 224
- putujući radnici 85
- raja (*reaya*) 87
- “rajski vrt” kao prispodoba
 za arhitekturu 182–3
- rastava braka 137, 139
- ratne igre 216
- ratni zarobljenik/zarobljenici,
 37, 65, 91, 118–9, 123, 125,
 127, 236, 250, 331, 343
 s habsburškog teritorija 91, 122
- regionalni stilovi, u “vernakularnoj”
 arhitekturi 189–90, 200
- religija, presudan čimbenik u
 određenju identiteta 65, 97, 185
- religijski diskurs, radi opravdanja
 Abdulhamidova režima 250
- riba, kao hrana 208, 252–3
- rimokatolički 317
- riža 16, 208, 249–50, 320
- robinje 123, 133, 137, 139, 147–8,
 155–6, 206, 264, 267, 317–8, 333

- robovi 54, 62, 91, 122–5, 133, 172,
 175, 223–4, 272, 297, 333, 337
 rukopisi, nastavak izrade
 u 19. stoljeću 314
 Rumelija 73, 92, 202, 250, 262
 Rumunjska 14, 29, 31, 44, 74, 99, 176
 Rusija 117, 175, 258, 271, 296
 Saadabad 142, 221
 Safavidi 46–7, 62, 130, 149
 sagovi 14, 154, 156, 192–5, 203, 333
 darovani džamijama 192–3
 na nizozemskim slikama 193–5
 sajam 73, 223, 227, 260
sakız 255
 Saludža Karahojuk 45
 Sam, otok 90
 Samokov 180
 Sarajevo 55, 69–70
 sebilj (*sebil*) 168, 278, 284
 Sedam kula (*Yedikule*), tvrđava 327
 Sejitgazi 223
 sekularizacija 25–6, 98, 245,
 256, 301–3, 308, 322
selamlık 154, 191, 200, 386
 Seldžuci, anadolski 43–5, 47, 49–53
 selište, çift (*çift*) 81
 selo, 26, 37, 45, 49, 65, 71, 81–3,
 85–7, 89–90, 92, 97, 99, 104,
 111, 136, 142, 170, 175, 187, 191,
 196, 226, 235, 246, 251, 262–3,
 275, 277, 309, 326–7, 338, 344
 seljaci 24, 28, 32, 43, 81–3, 89–91,
 132, 139, 224, 234, 248
 Silistre 299, 311, 345
simit 249
 sinagoge 185
 Sirija 31, 44, 61–3, 73, 79,
 97, 111, 175, 179, 185, 199,
 229, 242, 273, 342
 Sivas 51, 55, 131–2, 151, 193
 sjeverna Afrika 108
 Skopje (*Üsküb*) 323, 343
 slastice 11, 41, 151, 168, 208–9,
 222, 238, 252, 254–60, 320
 snošljivost, prema Židovima
 i kršćanima 47
 snovi, u Evlijinu pripovjednom
 tekstu 244
 snovi, važnost za dervişe 150,
 226, 239–40, 244
 Sofija 70, 274, 345
sofra 196, 248, 259, 267, 386
 Solun 28, 69–70, 109
 spahija (*sipahi*) 81–4, 386
 Srbi(n) 64–5, 97
 Srbija 31, 46, 176, 242
 srebro 180, 223
 Sredozemlje 37, 57, 62, 76, 79–80,
 86, 180, 198, 279, 296, 332
 stambeni prostor, korištenje 159
 sudac *vidi* kadija
 sukob, kulturni 33–4, 87–8, 130–1
 Sulejmanije, džamija 87, 165–6,
 173, 177–80, 182, 215
 sunbulijski derviški red 237
 sunit(ski) 35, 44, 46, 51, 87–8, 91,
 95, 122, 131, 149, 223, 258, 320
 svečana rasvjeta (*donanma*) 217
 svečanosti, koje je vlast smatrala
 krivovjernima 223
 svečanosti, sultanske 24, 205–11,
 214–5, 217–21, 222, 224,
 247, 249, 289, 336, 342–3

- svećenstvo, pravoslavno 29,
48, 89, 97–9, 116–7
školovanje 98
svila 70, 76, 79–80, 102,
144–5, 192, 196, 326
svjetski vladari, osmanski
sultani kao 56–7
svršetak svijeta, osmanske
predodžbe o 107–8
- šafan 207–8, 257
šahkulu 46
šator 80, 214
šatori, na osmanskim
svečanostima 214, 221
šećer 206–8, 210, 254–6, 336, 347
šećerni vrtovi 206–8
Šehzade 165, 342
šejh 35, 45–6, 50, 56, 96–7, 116,
148–51, 168, 186, 203–4, 212,
228–30, 237–41, 244–6, 266, 279,
300–1, 323, 325–6, 334, 342–4
šejhulislam 93, 149–50,
153, 194, 315, 343
šerbet 205, 255, 258, 260
šerijat 92, 174, 231–2
šija 46
šijiti, šijitski 46–7, 59, 87–8,
91, 95, 131, 258
Šišli 306
škole 25–7, 29, 36, 49, 58, 70, 74, 87,
92–3, 95, 98, 125, 161, 164–5, 168,
172, 198, 225–6, 231, 265, 274–5,
278, 301–2, 307, 325–7, 341–3, 345
Španjolci 65, 75, 91, 288
Španjolska 208, 216
Švedska 292
- Taif 253
- Taksim, trg 306
Talijan 54, 65, 91
talijanski jezik 125, 227, 279
tanzimat 42, 297–8, 300,
335, 337, 344
Taurus 90
Temišvar 118–9, 288, 323
teologija, islamska 25, 49–50, 92,
96, 148, 168, 226, 229, 258
timar 47, 83, 85, 146, 386
timarnik 78, 81–3, 87, 109, 386
Tire 255
tiskanje, djela na osmanskim
101, 127, 162, 227
tiskara, grčka 98–9
tiskara, osmanska 127, 130, 343
tiskare, djela na bugarskom 274
tiskare, osmanske u 19.
stoljeću 313–14
Tokat 70, 132, 146, 174, 271
Topkapi, palača (saraj, dvorac)
16, 19, 39, 126, 133, 140, 144,
148, 150, 154, 207, 210, 213–5,
217, 220, 234, 237–9, 244, 254,
289, 297, 309, 334, 336, 341
torba yoğurdu 209
Tosja 250
Trabzon 43, 174, 176, 252
Trakija 58–9, 223
Transilvanija 14, 28, 60,
126–7, 192, 194
transilvanijski sagovi 14, 192, 194
trgovačke rute/putovi 69,
72, 75, 77, 80, 104, 188
trgovci
engleski 73, 76, 79, 171, 288
francuski 73, 76, 79
muslimani u Veneciji 37, 102
nizozemski 79

- trgovina
 na području Crvenog mora 62
 trgovina, tranzitna 62,
 70, 72–3, 76–7
 trgovina, začinima 61, 72
 trgovine u vlasništvu vjerskih
 zaklada 170–2
 tržište 17, 24, 70, 74, 76–7, 80,
 104, 197, 248, 251, 272–4, 333
 tržnica 82, 89, 109, 155, 172, 187–
 8, 205, 254, 266, 307, 326
 kao objedinjujući čimbenik, 187–8
 Tunis 31, 307
 Tunižanin 102
- udovičin udio, u muževljevoj
 ostavštini 137, 146, 189
 Ugarska 14, 31, 45, 59–60, 70, 78,
 118, 127, 155, 192, 216, 242
 Ukrajina 99, 117, 274
 Ukrajinka 91, 133
 ulema 25–6, 29–30, 49, 232–3,
 246, 299, 323–4, 328
ulu cami 52
 unitarijanci 126
 urbani identitet, u Osmanlija
 121, 185–6, 286
 Urfa 84, 271
 Urgup 163
 Uskudar 174, 178, 187,
 278, 284, 327, 344
 Ušak 193–4
- Van 31
 Varna 201
 vatrogastvo 304
 vatromet 214, 217–8, 220, 336, 347
 Velika džamija u Meki
 52, 177, 179–80
- veliki veziri 54, 94, 97, 103, 129,
 175, 267, 297–8, 311–2, 315, 343
 Venecija 37, 72, 76, 98, 102,
 109, 117, 208, 273
 vino 96, 240, 260–1, 266, 335
 vinogradi 86, 191, 243, 261
 Vlaška 29, 31, 74, 99, 176
 voće 11, 142, 206–7, 253–5,
 259, 283–4, 320, 334
 voda, opskrba Istanbula 278, 342
 voda, za piće 161, 164, 168, 283–4
 vrtovi 86, 113, 121, 139, 142, 170,
 191, 199, 206–8, 219, 287
- zabrana zaračunavanja kamate 170
 zabrana, likovnog prikazivanja ljudi
 i životinja 22, 216, 285, 335
 zaklade, vjerske i dobrotvorne,
 vakufi (*vakıf*) 31–2, 50, 53–5,
 58, 87, 92, 122, 133, 153, 161,
 167–8, 170–2, 174, 178, 181,
 187, 226, 228–9, 247, 250,
 254, 257–8, 275–8, 281, 298,
 302, 326–7, 341–2, 386
 zaklade, vjerske, stavljene pod
 državni nadzor 302
 zakupnik, glavni, neke
 vjerske zaklade 171
zerde 209
zikr 150
 zlatno doba, predodžbe
 o 105, 281, 295
 “zlatno doba”, razdoblje
 vladavine Sulejmana
 Veličanstvenog 105–6, 216
- željeznica 296, 299, 345
 željezo 142

žene

iz osmanske dinastije, kao
 pokroviteljice graditeljstva
 153–4, 174, 178

iz osmanske više klase, na slikama
 Osmana Hamdija 309

iz osmanskog višeg sloja, na
 fotografijama 308

iz višeg sloja, kao čitateljice 335

kao čitateljice nabožnih djela 148

kao intelektualke “novoga stila” 312

kao kazališna publika 306

kao kućevlasnice 189

kao kućna posluga 133, 147

kao pjesnikinje 12, 151–3

kao pokroviteljice
 graditeljstva 60, 174

kao šejhovi tekija 228

kao umjetnice izrade tekstila 154–5

koje su posjećivale grobove
 svetih ljudi 141, 203, 228

koje su uživale opijum 263

koje su zastupale interese
 obitelji 136, 146

koje zarađuju 146, 148

na kadijskom sudu 135

na svečanostima 224

odlasci u kupelji 141, 199

posjedovanje nakita 143–5, 147

u bektashijskoj tekiji 96, 228

u džamijama 323

u gradskim četvrtima 187–8

u javnosti 224, 299, 306

u ljetnikovcima 153–4, 191, 280

u misticizmu 149–51

u obrtima 148

u trgovini 146–7

utemeljiteljice vjerskih
 zaklada 153, 168, 172

ženska tržnica 155, 188

ženski nadgrobnii
 spomenici 156, 284

Židovi 28–9, 47, 108, 184,
 200, 208, 222, 297

žitarice 76, 80, 85, 100, 248, 274–5

život u kući, na osmanskim
 minijaturama 336